

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ
SLUŽBA ZA PRIVREDU, FINANSIJE/FINANCIJE
I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA

INFORMACIJA
o stanju obrta, malog i srednjeg poduzetništva
na općini Maglaj

Maglaj, august 2021. godine

UVOD

Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva je, koristeći raspoložive izvore i svoju nadležnost, sačinila ovu Informaciju.

Pri izradi Informacije korišteni su sljedeći izvori:

- Zvanični podaci institucija Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zeničko-dobojskog kantona,
- Privredne komore ZE-DO kantona,
- Službe za zapošljavanje ZE-DO kantona,
- Agencije za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine,
- Federalnog zavoda za programiranje razvoja,
- Porezne uprave Federacije BiH,
- Vanjskotrgovinske komore BiH,
- rezultati ankete provedene kod privrednih subjekata,
- spoznaje do kojih se došlo u svakodnevnom radu i u kontaktima sa vlasnicima radnji i direktorima privrednih subjekata,
- web portal bisnode.ba.

Prikupljanje podataka ograničeno je mnogim problemima vezanim za pravovremenost i obuhvat prikupljenih (dostavljenih) podataka.

Kao faktori koji u znatnoj mjeri utiču na konačnu ocjenu stanja privrede posebno se ističu:

- Problem pristupa kapitalu za investicije i obrtnom kapitalu;
- Otežano obezbjeđenje novih tehnologija;
- Usporeno usvajanje svjetskih i evropskih standarda kvaliteta (nedostatak akreditovanih institucija i laboratorija za certificiranje proizvoda) svi postojeći laboratoriji djeluju lokalno, nemaju status nacionalnih laboratorija, jer nisu u skladu sa EN ili ISO normama (laboratorije za ispitivanje proizvoda od drveta, metala ili hrane);
- Sporo osvajanje novih tržišta (zemlje EU, zemlje Zapadnog Balkana, Turska, zemlje Bliskog Istoka, Rusije, ...);
- Nedovoljno stimulativan ambijent sa nivoa države BiH za investiranje u odnosu na šire okruženje, prvenstveno u odnosu na susjedne zemlje Hrvatsku, Srbiju i Makedoniju;
- Ulazak Republike Hrvatske u EU i restrikcije koje su nametnute sistemom Šengena,
- Posljedice globalne pandemije corona virusa (COVID-19) i njene posljedice na privredu Maglaja, ZE-DO kantona i uopće u državi Bosni i Hercegovini,
- Problem "sive" ekonomije i rada „na crno“.

Bez obzira na činjenicu da je entitet Federacija BiH i država Bosna i Hercegovina nadležna za donošenje mjera makroekonomske politike, Općina Maglaj je svojim projektima, mjerama i intenzivnom saradnjom na lokalnom nivou nastojala privredni ambijent učiniti pogodnijim za poduzetnike i uopće za privredni razvoj.

Programom rada Općinskog vijeća Maglaj za septembar - oktobar 2021. godinu predviđena je izrada „Informacije o stanju obrta, malog i srednjeg poduzetništva na općini Maglaj“.

Tokom prethodnih godina, u sklopu općinskih aktivnosti, realiziran je niz projekata koji su rezultirali poboljšanjem poslovnog ambijenta, među kojima se posebno ističu:

- Projekti ulaganja u infrastrukturu u poslovnim zonama Misurići i Liješnica, koje se nameću kao prostor za generisanje novih biznisa i izgradnju novih poslovnih hala i novog zapošljavanja.
- Pripreme projekata za uređenje i izgradnju i drugih industrijsko-poslovnih zona prvenstveno u naseljima Kosova i Novi Šeher.
- Start-up programi podrške mladim i potencijalnim poduzetnicima.
- Nove stimulativne odluke Općinskog vijeća a odnose se na oblast poduzetništva.

Započete aktivnosti i projekti sa ključnim mjerama koje Općina poduzima na unapređenju stanja u oblasti obrta i uopće poduzetništva po svom karakteru su dugoročne, i njihovi efekti će biti vidljivi kroz ekonomska kretanja, stvarne pokazatelje i statističke podatke, tek u narednim godinama.

Privredna karta Općine Maglaj

- površina općine: 252,4 km²
- broj mjesnih zajednica: 20
- broj naseljenih mjesta 40
- ukupan broj stanovnika: 23.146
- stanovništvo (procjena sredinom godine) 22.634

Tabela 1. Nivo razvijenosti JLS u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Prihod od poreza na dohodak pc 2020	Stepen zaposlenosti 2020	Kretanje stanovništva 2013-2020	Učešće starog stanovništva 2020	Stepen obrazovanja radne snage 2020	Indeks 2020	Rang	Grupa
Breza	0,90	0,94	0,70	0,96	0,61	0,82	39	III
Doboj-Jug	1,05	1,62	1,04	1,18	1,03	1,18	10	II
Kakanj	0,88	0,80	1,03	1,11	0,89	0,93	24	III
Maglaj	0,58	0,79	0,95	1,03	0,78	0,80	40	III
Olovo	0,64	0,87	0,39	0,88	0,88	0,72	53	IV
Tešanj	0,79	1,31	1,27	1,19	0,89	1,07	13	II
Usora	0,52	1,13	0,81	0,98	1,11	0,89	30	III
Vareš	0,59	0,69	0,12	0,63	0,91	0,58	66	V
Visoko	0,76	1,15	0,96	1,01	1,01	0,96	21	III
Zavidovići	0,39	0,55	0,91	1,08	0,91	0,73	52	IV
Zenica	0,91	1,07	1,01	1,03	0,97	0,99	17	III
Žepče	0,37	0,74	1,01	1,14	0,90	0,79	43	III
ZENIČKO-DOBOJSKI	0,69	0,97	0,85	1,02	0,91	0,87	6	II

Tabela 2. Gustina naseljenosti po općinama u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Broj naseljenih mjesta	Površina općina u km ²	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Gustina naseljenosti
Breza	28	72,9	13.397	183,8
Doboj-Jug	2	10,2	4.096	401,6
Kakanj	106	377,0	37.018	98,2
Maglaj	40	252,4	22.634	89,7
Olovo	45	407,8	9.201	22,6
Tešanj	41	155,9	43.897	281,6
Usora	13	49,8	6.339	127,3
Vareš	85	390,1	7.723	19,8
Visoko	88	230,8	39.095	169,4
Zavidovići	47	556,4	35.008	62,9
Zenica	83	558,5	109.093	195,3
Žepče	41	282,3	29.774	105,5
ZENIČKO-DOBOJSKI	619	3.344,1	357.275	146,47

Problem sa kvalitetnom radnom snagom i dalje je prisutna na terenu, iz godine u godinu radno aktivno stanovništvo se smanjuje, a preduzeća se i dalje bore s teškoćama pronalaženja kvalificiranog kadra, odnosno postoji neusklađenost ponude i potražnje za radnom snagom na tržištu.

Razloga za ovakve negativne trendove je više, kao prvi je veliki odliv radno sposobnog stanovništva: građevinske, metalske i sobračajne struke u zemlje EU, prvenstveno u Njemačku, Sloveniju, Hrvatsku, Austriju, Italiju i ostale zemlje EU.

Tabela 3. Radno aktivno stanovništvo (15-64 godine) u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Radno sposobno stanovništvo	% Radno sposobnog stanovništva
Breza	13.397	9.276	69,2
Doboj-Jug	4.096	2.877	70,2
Kakanj	37.018	25.726	69,5
Maglaj	22.634	15.847	70,0
Olovo	9.201	6.313	68,6
Tešanj	43.897	30.995	70,6
Usora	6.339	4.675	73,7
Vareš	7.723	5.079	65,8
Visoko	39.095	26.651	68,2
Zavidovići	35.008	24.597	70,3
Zenica	109.093	74.872	68,6
Žepče	29.774	21.425	72,0
ZENIČKO-DOBOJSKI	357.275	248.333	69,7

Mjerenje stope zaposlenosti na području općine Maglaj, po procjeni Zavoda za programiranje razvoja Federacije BiH su da je:

- broj stanovnika sredinom 2020. godine na području općine Maglaj 22.634 što je manje za 96 stanovnika u odnosu na 2019. godinu,
- broj zaposlenih osoba je 4.311 i manje je za 210 u odnosu na 2019. godinu,
- broj radno sposobnog stanovništva 15.847 i da je manji za 156 u odnosu na 2019.godinu,
- 8.200 lica je u kategoriji radne snage i manji je za 237 osoba u odnosu na 2019. godinu,
- procenat zaposlenosti je 27,2 % i manji je u odnosu na 2019. godinu za 1,1 %, i
- stopa aktivnosti je 51,7 % i manja je za 1,0 % u odnosu na isti period ranije godine.

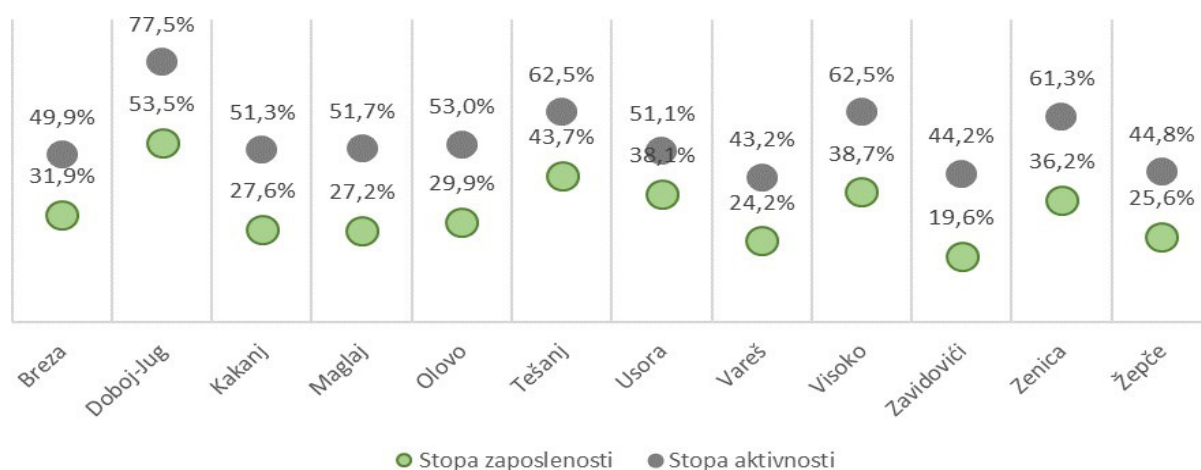
Zbrini pregled po drugim općinama u ZE-DO kantonu dat je u tabelarnom pregledu.

Tabela 4. Stepen zaposlenosti u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Broj zaposlenih	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga	Stope	
					Zaposlenost u %	Aktivnosti u %
Breza	13.397	2.962	9.276	4.628	31,9	49,9
Doboj-Jug	4.096	1.539	2.877	2.231	53,5	77,5
Kakanj	37.018	7.098	25.726	13.195	27,6	51,3
Maglaj	22.634	4.311	15.847	8.200	27,2	51,7
Olovo	9.201	1.888	6.313	3.345	29,9	53,0
Tešanj	43.897	13.535	30.995	19.365	43,7	62,5
Usora	6.339	1.780	4.675	2.389	38,1	51,1
Vareš	7.723	1.228	5.079	2.194	24,2	43,2
Visoko	39.095	10.304	26.651	16.663	38,7	62,5
Zavidovići	35.008	4.811	24.597	10.880	19,6	44,2
Zenica	109.093	27.136	74.872	45.912	36,2	61,3
Žepče	29.774	5.481	21.425	9.598	25,6	44,8
ZENIČKO-DOBOJSKI	357.275	82.073	248.333	138.600	33,0	54,42

Stopa registrovane zaposlenosti u ZDK u 2020. godini (zvanično registrovan broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) je iznosila 33,0 % što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 0,5 % (stopa zaposlenosti u Federaciji BiH je iznosila 34,4 %).

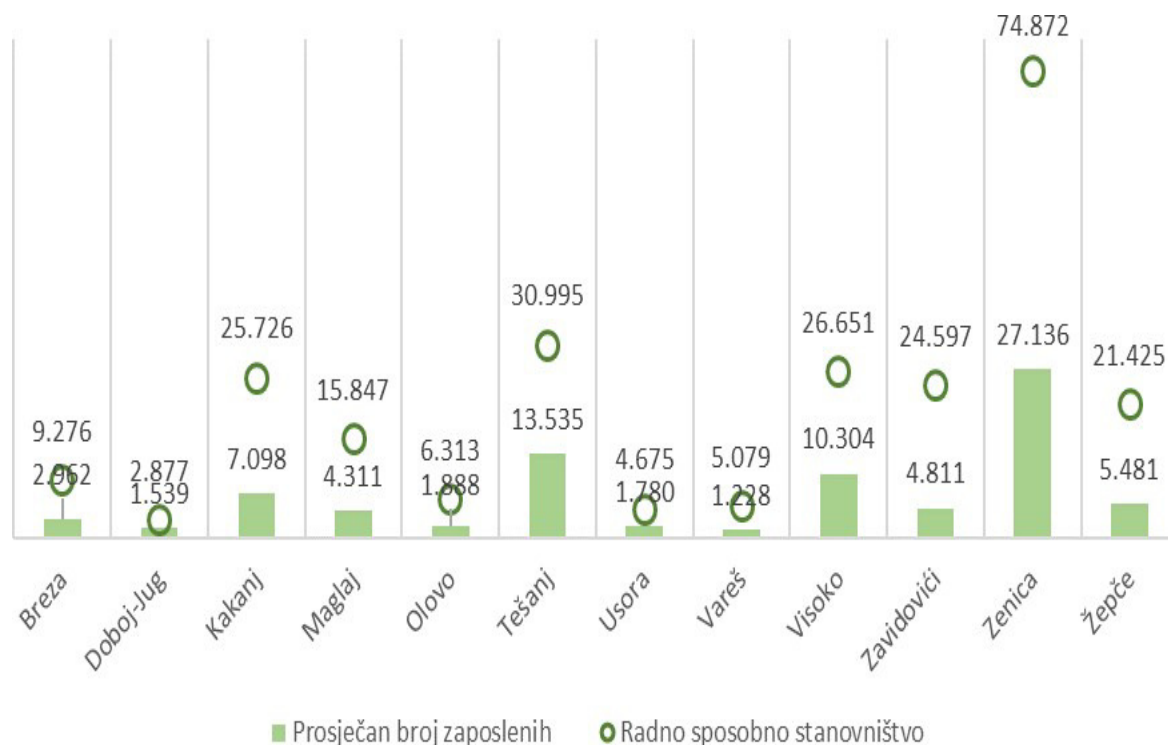
Grafikon 1) Stopa zaposlenosti i stopa aktivnosti stanovništva po općinama ZDK 2020

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2020 i Federalni zavod za statistiku, 2021

Kada je u pitanju broj zaposlenih, zabilježeno je povećanje broja zaposlenih u skoro svim općinama u kantonu, a na grafikonu je prikazan uporedni pokazatelj prosječnog broja zaposlenih i radno sposobnog stanovništva.

Grafikon 2) Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama ZDK 2020

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2020 i Federalni zavod za statistiku, 2021

U 2020. godini u Federaciji BiH prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica je iznosio 321.581 što je više za 8.010 ili 2,6 % u odnosu na 2019. godinu.

Registrovana nezaposlenost u ZDK u 2019. godini je iznosila 56.527 lica što je više za 854 ili 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u Federaciji BiH je iznosio 17,6 %.

Najveći broj nezaposlenih lica registriran je u općinama Zenica (5,8% od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji BiH), Visoko (2,0%) i Kakanj (1,9%), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan u općinama Doboj - Jug i Usora (0,2% od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji BiH).

Povećanje broja nezaposlenih osoba zabilježeno je u većini općina ZDK a najviše u općinama Vareš i Tešanj za 4,8%, Breza za 4,4% i Visoko za 4,3% dok je smanjenje broja nezaposlenih registrirano u općinama Žepče za 1,6%, Maglaj za 0,7% i Usora za 0,5%.

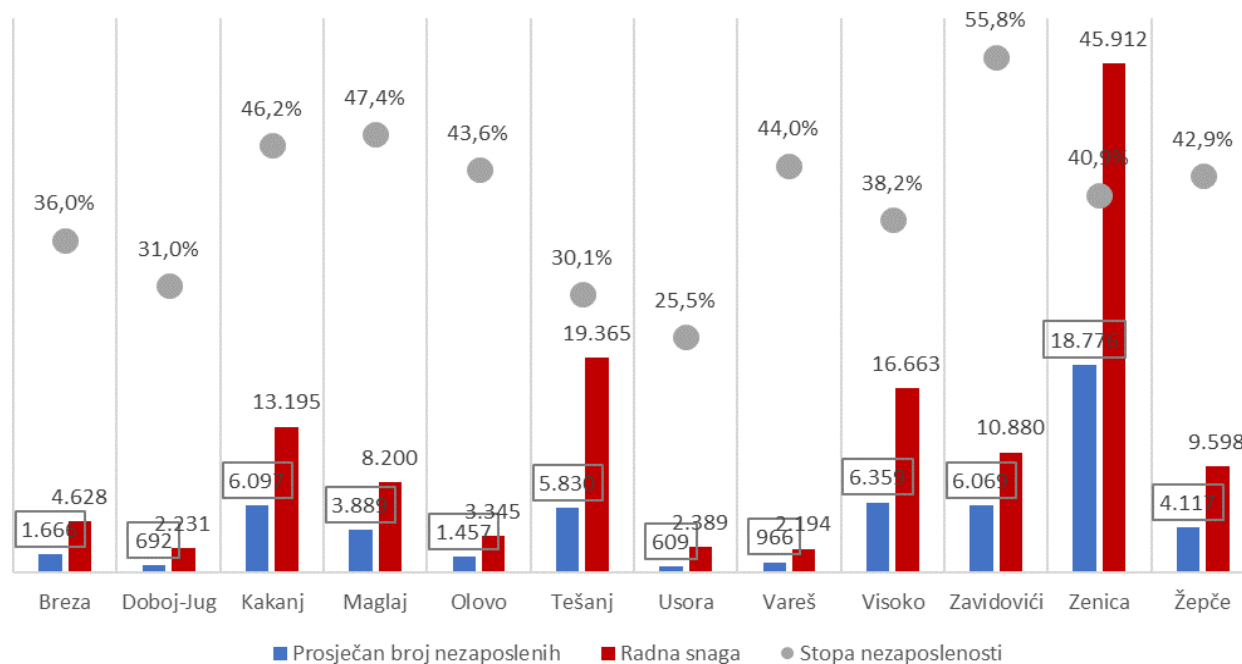
Stopa nezaposlenosti u ZDK u 2020. godini prema zvanično registrovanom broju nezaposlenih, u odnosu na radnu snagu iznosila je 40,8% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,0 % (stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH je iznosila 38,2%).

U nastavku je dat i tabelarni pregled nezaposlenosti za općinu Maglaj i za općine u ZE-DO kantonu sa uporednim podacima.

Tabela 5. Stepen nezaposlenosti u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Nezaposleni	Broj zaposlenih	Radna snaga	Stepen nezaposlenosti u %
Breza	1.666	2.962	4.628	36,0
Doboj-Jug	692	1.539	2.231	31,0
Kakanj	6.097	7.098	13.195	46,2
Maglaj	3.889	4.311	8.200	47,4
Olovo	1.457	1.888	3.345	43,6
Tešanj	5.830	13.535	19.365	30,1
Usora	609	1.780	2.389	25,5
Vareš	966	1.228	2.194	44,0
Visoko	6.359	10.304	16.663	38,2
Zavidovići	6.069	4.811	10.880	55,8
Zenica	18.776	27.136	45.912	40,9
Žepče	4.117	5.481	9.598	42,9
ZENIČKO-DOBOJSKI	56.527	82.073	138.600	40,13

Grafikon 3) Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po općinama ZDK 2020

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2020 i Federalni zavod za statistiku, 2021

Ukupna zaposlenost na teritoriji općine obuhvaća zaposlene u poslovnim subjektima: pravnim osobama, obrtu i slobodnim profesijama i javnim ustanovama.

Stepen nezaposlenosti se izračunava tako što se broj nezaposlenih podijeli sa radno aktivnim stanovništvom (stanovništvo staro od 15 – 65 godina i pomnoži sa 100).

Tabela br. 6. Nezaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
	Svega	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Breza	1.666	127	9	617	1	2	513	33	365
Doboj-Jug	692	29	1	163	0	3	267	11	219
Kakanj	6.097	490	29	1.422	0	26	2.340	151	1.639
Maglaj	3.889	166	10	707	0	13	1.307	115	1.572
Olovo	1.457	81	5	469	0	3	395	8	496
Tešanj	5.830	286	20	1.188	6	35	2.245	161	1.890
Usora	609	17	2	111	0	3	265	11	200
Vareš	966	42	3	290	7	3	334	13	274
Visoko	6.359	456	36	1.482	0	11	2.526	39	1.809
Zavidovići	6.069	303	21	1.512	1	17	2.323	123	1.769
Zenica	18.776	1.279	109	4.940	88	138	6.673	593	4.955
Žepče	4.117	143	13	933	0	13	1.519	184	1.312
ZENIČKO-DOBOJSKI	56.527	3.419	258	13.834	103	267	20.707	1.442	16.500

Tabelarni pregled nezaposlenosti žena prema stepenu stručnog obrazovanja na području općine Maglaj, sa uporednim podacima za područje ZE-DO kantona.

Tabela br.7. Nezaposlene žene prema stepenu stručnog obrazovanja u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
	SVEGA	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
Breza	1.146	91	7	439	1	0	310	30	269
Doboj-Jug	402	22	0	118	0	0	133	4	125
Kakanj	3.648	353	24	949	0	1	1.235	77	1.009
Maglaj	2.446	110	4	494	0	2	683	54	1.100
Olovo	814	49	5	261	0	1	188	2	309
Tešanj	3.137	202	13	783	6	5	1.080	46	1.001
Usora	328	12	2	64	0	0	125	7	118
Vareš	536	23	2	182	7	0	134	3	185
Visoko	3.691	330	24	981	0	0	1.327	23	1.006
Zavidovići	3.304	185	13	953	0	3	1.097	40	1.013
Zenica	11.290	913	71	3.305	83	30	3.397	270	3.221
Žepče	2.413	101	9	662	0	1	744	92	803
ZENIČKO-DOBOJSKI	33.155	2.391	174	9.191	97	43	10.453	648	10.159

Prosječna neto plaća u Maglaju u 2020. godini je iznosila **739 KM** i **viša je za 28 KM** u odnosu na 2019. godinu, i procentulano je iznosila 77% od prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH što je **više za 3,94% u odnosu na 2019. godinu**, dok je prosječna neto plaća u

ZE-DO kantonu iznosila 820 KM, i procentulano je iznosila 86 % od prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH, i viša je za 0,55 % u odnosu na prosjek iz 2019. godine.

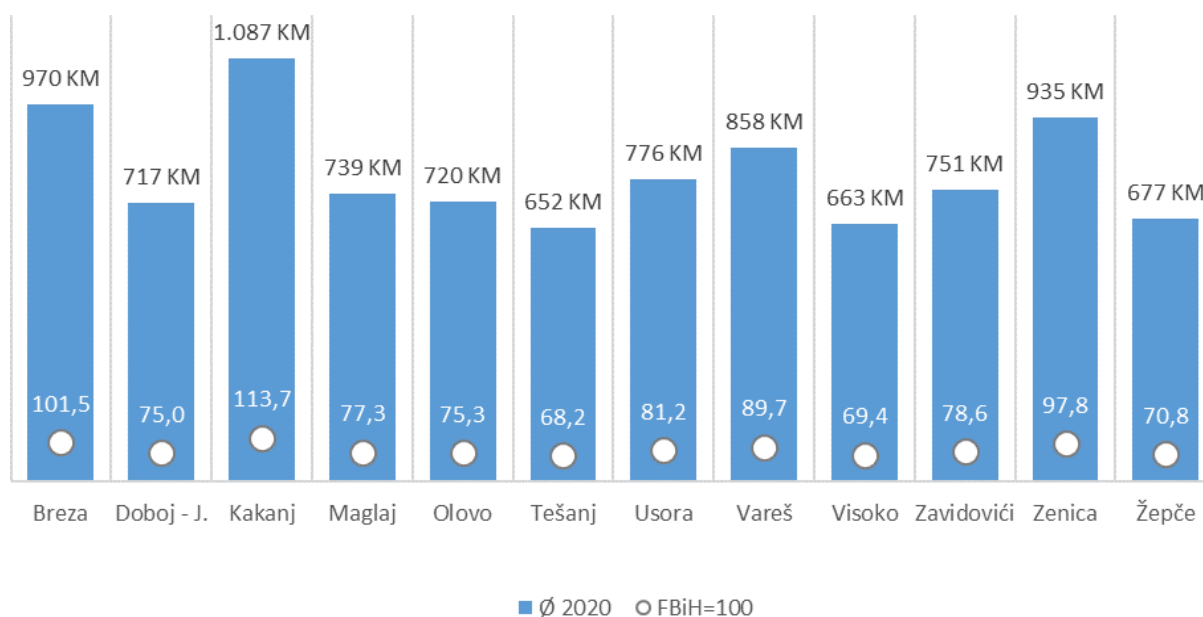
Tabela br. 8. Prosječna neto plaća u Maglaju i u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Prosječna neto plaća	FBiH = 100 (% u odnosu na FBiH)
Breza	970	101
Doboj-Jug	717	75
Kakanj	1.087	114
Maglaj	739	77
Olovo	720	75
Tešanj	652	68
Usora	776	81
Vareš	858	90
Visoko	663	69
Zavidovići	751	79
Zenica	935	98
Žepče	677	71

U Federaciji BiH u 2020. godini prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 956 KM i viša je za 3,0% u odnosu na 2019. godinu. U ZDK prosječna neto plaća iznosila je 820 KM što je više za 2,9% u odnosu na 2019. godinu, što je 85,8% u odnosu na prosjek Federacije BiH.

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama u ZDK, najviše u Kakanju za 6,0% i općini Doboj - Jug za 6,0%, dok je najmanje povećanje zabilježeno u općini Breza za 0,9%.

Grafikon 4) Pregled plaća po općinama Ze-do kantona u 2020. godini

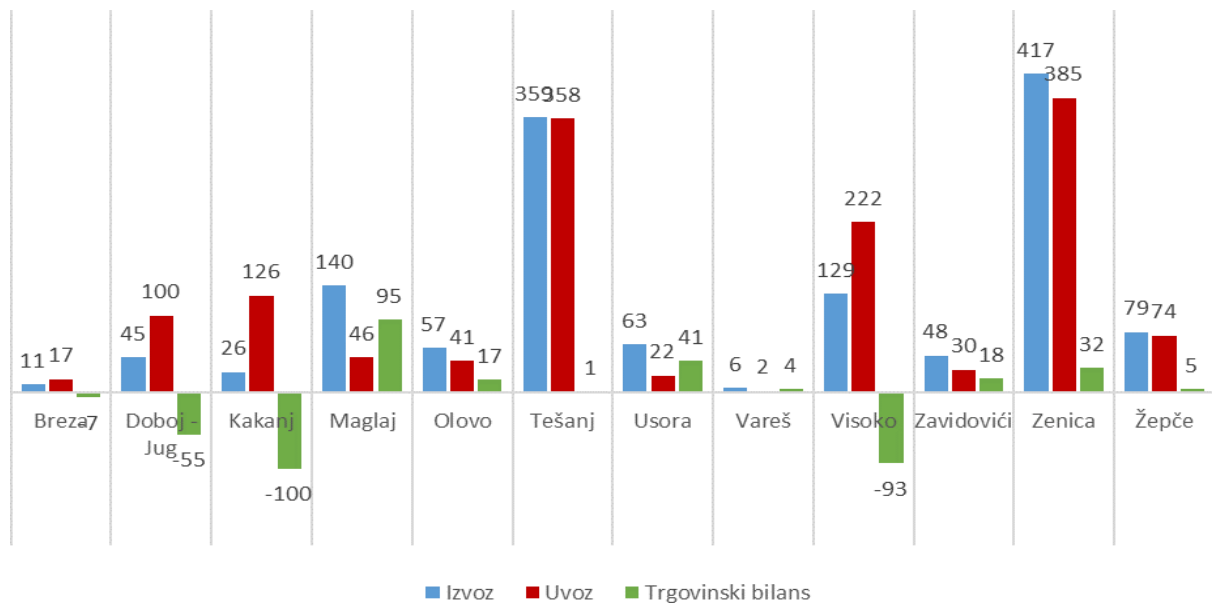
Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021

Kada je u pitanju vanjskotrgovinska razmjena za područje općine Maglaj u 2020. godini je iznosila izvoz **140.148.271 KM** što je za **6.885.007 KM više u odnosu na raniju 2019. godinu**, procentualno učešće u izvozu Federacije BiH 2,04%, uvoz za područje općine Maglaj u 2020. godini je iznosio 45.583.733 dok je u 2019. godini iznosio 63.232.974 KM, procentualno učešće u uvozu za područje Federacije BiH 0,39%, procentualna **pokrivenost uvoza izvozom je 307,45%** dok je u **2019. godini iznosila 210,75%**, i saldo robne razmjene u 2020. godini je iznosio 94.564.538 KM dok je u 2019. godni iznosio 70.030.290 KM. U nastavku je dat tabelarni pregled vanjskotrgovinske razmjene po općinama u ZE-DO kantonu u 2020. godini.

Tabela br. 9. Vanjskotrgovinska razmjena ZE-DO kantona po općinama u 2020. godini

Općina	IZVOZ u KM	Učešće u izvozu u %	UVOZ u KM	Učešće u uvozu u %	Pokrivenost uvoza izvozom u %	Saldo robne razmjene u KM
	I-XII 2020	2020	I-XII 2020	2020		
Breza	10.622.713	0,15	17.264.571	0,15	61,53	-6.641.858
Doboj-Jug	45.165.018	0,66	100.151.537	0,86	45,10	-54.986.518
Kakanj	26.419.950	0,38	126.466.751	1,08	20,89	-100.046.800
Maglaj	140.148.271	2,04	45.583.733	0,39	307,45	94.564.538
Olovo	57.435.054	0,84	40.853.227	0,35	140,59	16.581.827
Tešanj	359.064.611	5,23	358.059.809	3,07	100,28	1.004.802
Usora	62.713.687	0,91	21.750.408	0,19	288,33	40.963.279
Vareš	5.512.016	0,08	1.758.459	0,02	313,46	3.753.557
Visoko	129.044.523	1,88	222.381.721	1,90	58,03	-93.337.198
Zavidovići	47.976.165	0,70	29.519.878	0,25	162,52	18.456.286
Zenica	416.692.458	6,06	384.897.807	3,30	108,26	31.794.651
Žepče	78.923.835	1,15	74.224.219	0,64	106,33	4.699.615
ZENIČKO- DOBOJSKI	1.379.718.301	20,08	1.422.912.120	12,18	142,73	-43.193.819

Dalje, kada je u pitanju vanjskotrgovinska razmjena po stanovniku za područje općine Maglaj u 2020. godini je iznosila je **185.732.004 KM** dok je u 2019. godini iznosila **196.496.238 KM**, izvoz po glavi stanovnika je iznosio 6.192 KM, uvoz po glavi stanovnika je iznosio 2.014 KM, odnosno izvoz+uvoz po glavi stanovnika je iznosio 8.206 KM.

Grafikon 5) Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po općinama ZDK 2020

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, 2021

U nastavku je tabelarni pregled vanjskotrgovinske razmjena po stanovniku po općinama u ZE-DO kantonu u 2020. godini.

Tabela br. 10. Vanjskotrgovinska razmjena po stanovniku u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	IZVOZ + UVOZ (u KM)	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	IZVOZ po glavi stanovnika (u KM)	UVOZ po glavi stanovnika (u KM)	IZVOZ + UVOZ po glavi stanovnika (u KM)
Breza	27.887.284	13.397	793	1.289	2.082
Doboju Jug	145.316.555	4.096	11.027	24.451	35.478
Kakanj	152.886.701	37.018	714	3.416	4.130
Maglaj	185.732.004	22.634	6.192	2.014	8.206
Olovo	98.288.282	9.201	6.242	4.440	10.682
Tešanj	717.124.419	43.897	8.180	8.157	16.337
Usora	84.464.094	6.339	9.893	3.431	13.325
Vareš	7.270.475	7.723	714	228	941
Visoko	351.426.245	39.095	3.301	5.688	8.989
Zavidovići	77.496.043	35.008	1.370	843	2.214
Zenica	801.590.265	109.093	3.820	3.528	7.348
Žepče	153.148.054	29.774	2.651	2.493	5.144
ZE-DO KANTON	2.802.630.421	357.275	4.574,75	4.998,16	9.573

Poreski prihodi na području općine Maglaj u 2020. godini su iznosili **2.844.704 KM** i viši su za 475.616 KM u odnosu na 2019. godinu, i po glavi stanovnika su iznosili 126 KM, odnosno 61% u odnosu na poreske prihode na nivou Federacije BiH. U nastavku je dat tabelarni pregled poreskih prihoda po općinama u ZE-DO kantonu u 2020. godini.

Tabela br. 11. Poreski prihodi u ZE-DO kantonu u 2020. godini

Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Prihodi u KM	Prihodi/PC po glavi stanovnika u KM	PRIHODI po glavi stanovnika u KM FBiH = 100
Breza	13.397	2.411.530	180	87
Doboj-Jug	4.096	847.697	207	100
Kakanj	37.018	6.552.533	177	86
Maglaj	22.634	2.844.704	126	61
Olovo	9.201	1.255.859	136	66
Tešanj	43.897	7.069.412	161	78
Usora	6.339	728.884	115	56
Vareš	7.723	978.139	127	61
Visoko	39.095	6.126.147	157	76
Zavidovići	35.008	3.256.911	93	45
Zenica	109.093	19.827.459	182	88
Žepče	29.774	2.639.638	89	43
ZENIČKO-DOBOJSKI	357.275	54.538.913	146	71

Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, u 2020. godini u Federaciji BiH, poreski prihodi svih kantona (porezi građana i porez na dohodak) iznosili su 452.228.760 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 5,6% (prihodi u 2019. godini su iznosili 427.996.000 KM). Poreski prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosio je 207 KM i viši su za 5,5% u odnosu na prethodnu godinu.

U Zeničko - dobojskom kantonu u 2020. godini ostvareni su poreski prihodi u iznosu od 54,5 miliona KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 9,9%.

Najviši poreski prihodi ostvareni su u Zenici u iznosu od 19,8 miliona KM, a najniži u općini Usora u iznosu od 729.000 KM.

Poreski prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Zeničko dobojskom kantonu iznosio je 153 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 10,2% i što je 77% u odnosu na prosjek Federacije BiH.

Najviši poreski prihodi po glavi stanovnika ostvareni su u općini Doboj-Jug u iznosu od 207 KM, a najniži u općini Žepče u iznosu od 89 KM.

Kada je riječ o broju registriranih/odjavljenih radnji i obrta, ukupan broj prijavljenih djelatnosti je 72, od kojih je 45 iz oblasti zanatskih i ostalih djelatnosti, 9 iz oblasti trgovine, 4 iz oblasti ugostiteljskih objekata i 14 kada je u pitanju saobraćaj.

Ukupan broj odjavljenih djelatnosti je 49, od čega je 25 iz oblasti zanatskih i ostalih djelatnosti, 9 iz oblasti trgovine, 7 iz oblasti ugostiteljskih objekata i 8 kada je u pitanju saobraćaj.

Kada su u pitanju razlozi za odjave djelatnosti određene su prestale po sili zakona, zbog prestanka ispunjavanja uvjeta za obavljanja djelatnosti, kao i smanjen obim poslovanja.

U periodu druga polovina 2020. i prva polovina 2021. godine osnovane su ukupno 72 radnje (trgovinske, ugostiteljske, zanatske, uslužne i druge), dok je u istom periodu prestao sa radom 49 samostalnih privrednika.

Kada je riječ o stanju broja registrovanih privrednih subjekata (d.o.o.) i registriranih djelatnosti u okviru istih u toku navedenog perioda ostvareno je povećanje za 18 novih privrednih subjekata i poslovnih jedinica u okviru istih.

Na području općine registraovano je 337 pravnih lica, 223 podružnice u sastavu pravnih lica i 429 obrtnika - radnje, 5 Javnih preduzeća i ustanova, 3 Zemljoradničke zadruge, 9 Udruženja poljoprivrednika i 1 Asocijacija udruženja poljoprivrednika.

Broj preduzeća na 1.000 stanovnika općine Maglaj je 43,7 dok je u istom periodu ranije godine isti iznosio 42,3.

Kada govorimo o finansijskim institucijama, na području općine Maglaj trenutno posluje 6 (šest) banaka:

- Privredna banka Sarajevo,
- Sparkasse Bank,
- Unicredit Zagrebačka banka,
- ASA Banka (bivša Investiciono komercijalna banka Zenica),
- Raiffeisen Banka, i
- Turkish-Ziraat Banka kao „Cash desk“ isturena poslovna jedinica za Maglaj u okviru Kombinata "Natron-Hayat".

Mikrokreditne organizacije sa 7 (sedam) poslovnih jedinica, i to:

- "LOK"doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "MI-BOSPO"doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "EKI" doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "LIDER"doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "MIKROFIN"doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "PARTNER"doo - Poslovna jedinica Maglaj;
- "SUNRISE"doo - Poslovna jedinica Maglaj.

Na području općine rade i 4 (četiri) mjenjačnice:

- "BINGO"doo TC Misurići Maglaj,
- "HIFA-OIL"doo. Liješnica bb, Maglaj
(u sklopu Benzinske pumpe "HIFA-OIL"d.o.o. Podružnica Maglaj)
- Hadžić Nermina „Ermina“ Autobuska stanica Maglaj, i
- Delić Azra „Azra“ ul Viteška, Maglaj

Na području općine radi i 15 društava iz oblasti osiguranja:

- "AURA OSIGURANJE"dd
- "ASA OSIGURANJE"dd
- "BRČKO GAS OSIGURANJE"doo

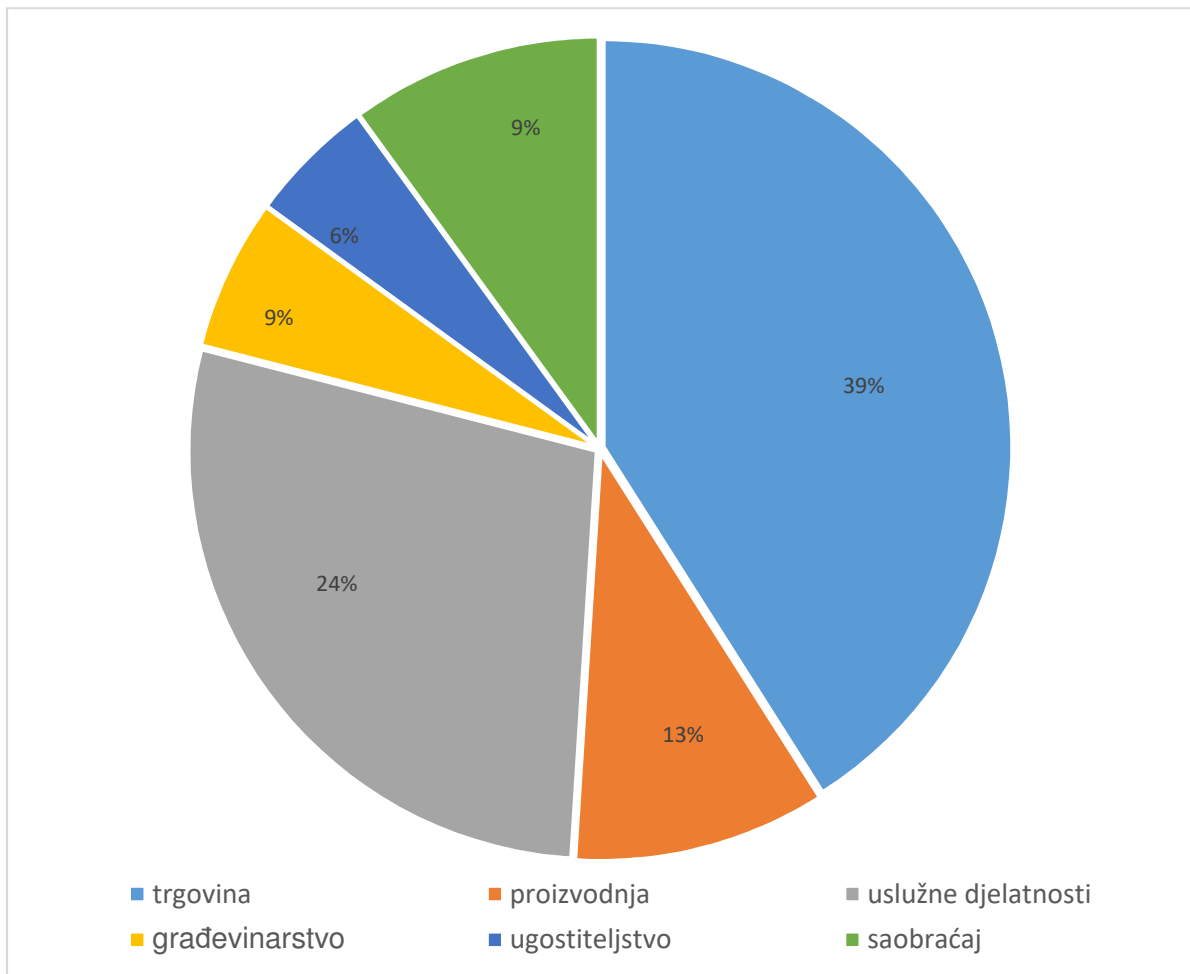
- "CAMELIA OSIGURANJE"dd
- "CENTRAL OSIGURANJE"dd
- "CROATIA OSIGURANJE"doo
- "EUROHERC OSIGURANJE"dd
- "GRAWE OSIGURANJE"dd
- "SARAJEVO OSIGURANJE"dd
- "TRIGLAV BH OSIGURANJE"dd
- "PREMIUM OSIGURANJE"
- "MIKROFIN"dd
- "VIDRA S"doo
- "WIENER OSIGURANJE"dd
- "ADRIATIC OSIGURANJE"dd

Generalno kada je riječ o registraciji privrednih subjekata radi se o „živom“ procesu, gdje jedni registruju privredne djelatnosti a drugi odjavljuju djelatnosti, tako da se radi o aktivnostima i procesima koji zahtjevaju stalni nadzor i praćenje istih u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji definišu ovu oblast.

Od ukupnog broja registrovanih djelatnosti na području općine Maglaj:

- trgovinskih djelatnosti je najviše procentualno 39 %,
- proizvodne djelatnosti procentualno 13 %,
- uslužne i ostale djelatnosti procentualno 24 %,
- građevinarstvo procentualno 9 %,
- ugostiteljstvo i turizam 6 % i
- saobraćajnih djelatnosti 9 %.

Grafikon 6) Pregled broja registriranih djelatnosti po procentima učešća

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Tabela br. 12. Registrirani poslovni subjekti prema područjima klasifikacije djelatnost (KD) BiH, stanje 31.12.2020. godine

Općina Maglaj	Ukupno	Područja djelatnosti																				
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Pravne osobe	337	8	2	43	-	2	22	55	27	5	8	1	1	11	3	24	11	13	25	76	-	-
Jedinice u sastavu	223	4	-	10	3	-	7	72	7	9	1	25	-	3	2	7	14	6	30	23	-	-
Obrti/Radnje	429	43	-	53	2	-	22	138	47	45	2	2	-	18	10	-	3	8	3	33	-	-

Opis područja djelatnosti:

A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov

B - Vađenje ruda i kamena

C - Prerađivačka industrija

D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija

E - Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša

F - Građevinarstvo

G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala

H - Prijevoz i skladištenje

I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)

J - Informacije i komunikacije

K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja

L - Poslovanje nekretninama

M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti

N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje

P - Obrazovanje

Q - Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite

R - Umjetnost, zabava i rekreacija

S - Ostale uslužne djelatnosti

T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe

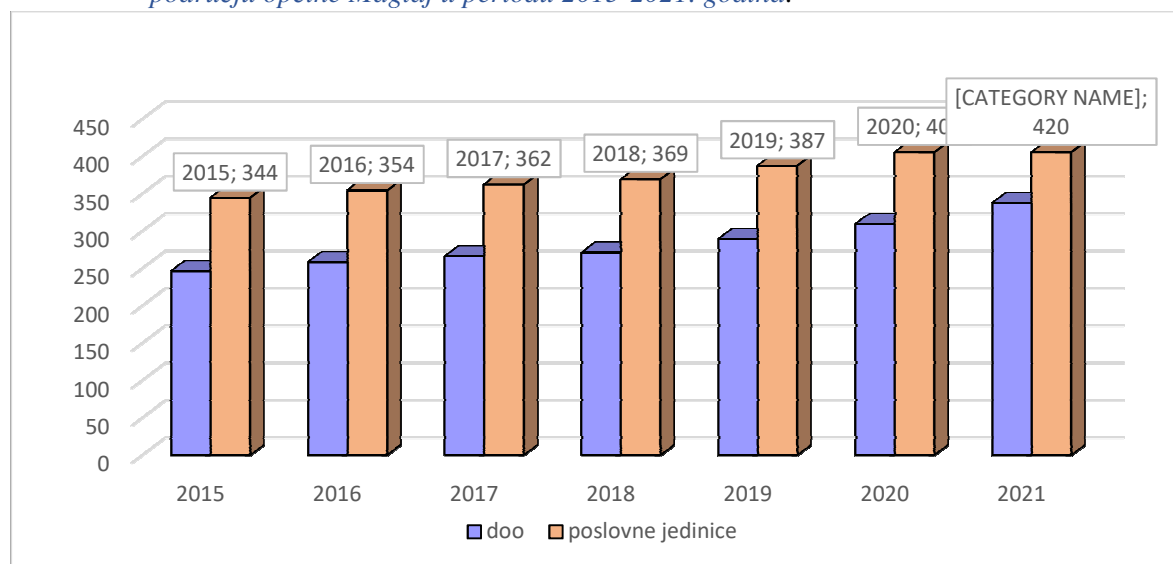
U - Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa

Tabela br. 13. Broj registrovanih privrednih društava na području općine Maglaj za period 2015-2021. godina, sa brojem registriranih poslovnih jedinica

PRIVREDNA DRUŠTVA (d.o.o. i d.d.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ukupan broj privrednih društava i ukupan broj poslovnih jedinica (d.o.o. i d.d.)	246 privrednih društava sa cca 344 poslovne jedinica	258 privrednih društava sa cca 354 poslovne jedinica	266 privredna društva sa cca 362 poslovne jedinica	271 privredna društva sa cca 369 poslovnih jedinica	289 privredna društva sa cca 387 poslovnih jedinica	309 privredna društva sa cca 405 poslovnih jedinica	337 privredna društva sa cca 420 poslovnih jedinica

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Grafikon 7) Struktura privrednih društava sa brojem registriranih poslovnih jedinica na području općine Maglaj u periodu 2015-2021. godina:

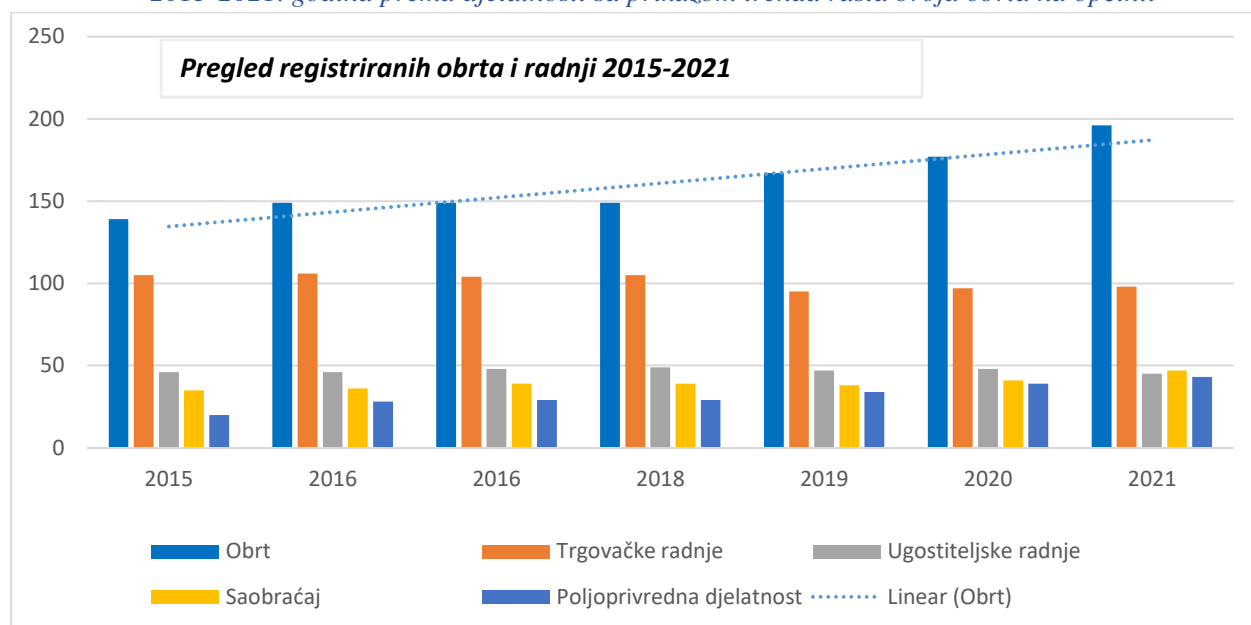
Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Tabela br. 14. Broj registrovanih obrta i radnji na području općine Maglaj period 2015-2021. godina

RADNJE / OBRT	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obrt i srodne djelatnosti	139	149	149	149	167	177	196
Trgovačke radnje	105	106	104	105	95	97	98
Ugostiteljske radnje	46	46	48	49	47	48	45
Saobraćaj	35	36	39	39	38	41	47
Poljoprivredna djelatnost	20	28	29	29	34	39	43
Ukupan broj obrta i radnji	345	365	369	371	381	402	429

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Grafikon 8) Struktura poduzetnika –obrnika na području općine Maglaj u periodu 2015-2021. godina prema djelatnosti sa prikazom trenda rasta broja obrta na općini:

Izvor: Služba za privredu, finansije/finansije i razvoj poduzetništva

U prilogu je dat tabelarni pregled broja preduzeća po pregledu za pravna lica, podružnice, obrt-radnje i pregled broja preduzeća po glavi stanovnika za područje ZE-DO kantona.

Tabela br. 15. Struktura poslovnih subjekata u ZE-DO kantonu (stanje 31.12.2020.)

Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		UKUPNO	Pravna lica	Podružnice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrnici	
Breza	13.397	638	213	165	260	47,6
Doboj-Jug	4.096	386	159	99	128	94,2
Kakanj	37.018	1.489	509	344	636	40,2
Maglaj	22.634	989	337	223	429	43,7
Olovo	9.201	423	171	110	142	46,0
Tešanj	43.897	2.631	996	514	1121	59,9
Usora	6.339	348	164	77	107	54,9
Vareš	7.723	466	168	117	181	60,3
Visoko	39.095	3.117	929	543	1645	79,7
Zavidovići	35.008	1.297	457	307	533	37,0
Zenica	109.093	5.854	2.032	1.446	2376	53,7
Žepče	29.774	1.421	549	365	507	47,7
ZENIČKO- DOBOJSKI	357.275	19.059	6.684	4.310	8.065	55,4

Na području općine rezervisano je 10 Poslovno-industrijskih zona, i to:

1. Poslovna zona Liješnica 1
2. Poslovna zona Liješnica 2
3. Poslovna zona „Južni dio Maglaj“ (kod gradskog stadiona)
4. Poslovna zona Kosova
5. Poslovna zona Čakalovac
6. Poslovna zona Jelovac-Tukovi
7. Poslovna zona Misurići
8. Poslovna zona Moševac
9. Poslovna zona Novi Šeher
10. Poslovna zona Poljice

Ovih 10 zona su u suštini prostori rezervisani za poslovna ulaganja, međutim kao ozbiljne poslovno - industrijske zone se nameću Misurići, Liješnica, Novi Šeher i Kosova.

U narednom periodu treba raditi da se zone poslovno – industrijske izgradnje u Novom Šeheru i Kosovi pripremi projektno tehnička dokumentacija, u prvom redu za izgradnju i uređenje primarnih saobraćajnica kroz poslovne zone, a u narednom periodu i za izgradnju ostale neophodne infrastrukture kroz zone (kanalizacija, vodovod, elektro-energetska mreža sa sistemom trafo stanica, PTT mreža, i dr.).

Kao donatori za infrastrukturna ulaganja u poslovno industrijske zone u prvom redu se nameću: Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Mostar, Ministarstvo za privredu ZE-DO kantona, UNDP BiH, USAID BiH, CRS i druge domaće i međunarodne organizacije koje daju podršku razvoju privrede na lokalnom nivou.

Postoji određeni interes potencijalnih investitora, kako domaćih tako i inostranih, za izgradnju privrednih objekata. Tako su za ulaganje u izgradnju proizvodnih hala na području općine Maglaj pored domaćih investitora interes iskazali i investitori iz Njemačke, Austrije, Slovenije, Holandije, ...

U skladu sa Odlukom Regionalnog savjeta BFC mreže od 20.6.2019. godine službeno je potvrđeno da Općina Maglaj ispunjava kriterije Programa certifikacije općina i gradova sa povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi prema važećem BFC SEE Standardu, Edicija III. Općina Maglaj je među 13 općina u Federaciji BiH koje su stekle ovaj certifikat a time i pravo na korištenje naziva "Povoljno poslovno okruženje – Business Friendly Municipality" odnosno pravo korištenja i isticanja zaštićenog znaka Certifikacije u naredne 3 godine ali prije svega, uspostavila efikasne procedure i ambijent koji je u punoj funkciji razvoja privrede, MSP-a, privlačenje novih investicija, reinvestiranje i dr.

Certifikacija podrazumijeva ispunjenje visokih standarda, tj. svojevrsnu garanciju da će postojeći privrednici, kao i potencijalni investitori, dobiti usluge i informacije na način koji olakšava poslovanje i aktivnosti koji spadaju u nadležnost lokalne samouprave.

Obrti u oblasti poljoprivrede – registracija poljoprivredne djelatnosti

U porastu je broj novoregistriranih radnji - obrta kao srodne djelatnosti u oblasti obavljanja poljoprivredne djelatnosti, i trenutno je registrirano 43 obrta u poljoprivredi.

U konkretnom slučaju, poljoprivreda se registruje kao obrtnička radnja i ima sva prava i obaveze kao i svaki drugi privredni subjekat registriran za obavljanje privrednih djelatnosti.

Razlog za ovakav primjetan porast broja registriranih radnji u oblasti poljoprivrede je i taj što je u zadnjih nekoliko godina kontinuiran porast broja RPG i RK na području općine, da se sve više poljoprivrednih proizvođača profiliraju u ozbiljne proizvođače poljoprivrednih proizvoda, i da je normalan slijed rasta i razvoja poljoprivrednog gazdinstva registracija poljoprivredne djelatnosti kao obrta ili privrednog društva.

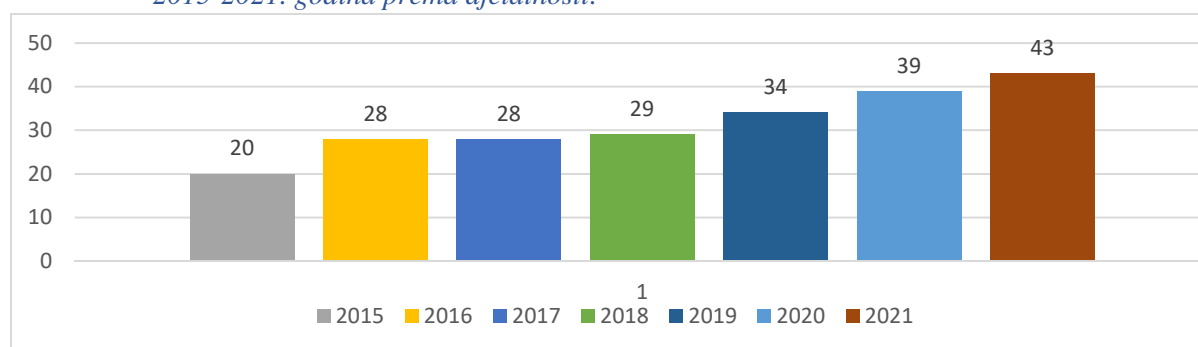
U nastavku je dat tabelarni pregled registracije obrta kao poljoprivredne djelatnosti na području općine Maglaj u periodu 2015 – 2021. godina.

Tabela br. 16. Broj registrovanih poljoprivrednih djelatnosti – obrti na području općine Maglaj za period 2015-2021. godina

Poljoprivreda OBRT	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poljoprivredna djelatnost registrirana kao obrt	20	28	28	29	34	39	43

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Grafikon 9) Pregled poduzetnika –obrtnika na području općine Maglaj u periodu 2015-2021. godina prema djelatnosti:

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Područje općine Maglaj raspolaže sa:

- 5.537 ukupno obradivog zemljišta, i
- 17.955 ha šuma

Osnivanjem Zemljičarskih zadruga i Udruženja poljoprivrednika, odnosno udruživanjem rada i osnovnih sredstava rada članova zadruga i udruženja, plan je postići organizovanu poljoprivrednu proizvodnju i povećanje obima proizvodnje.

Na osnovu takvih usmjerenja na području općine registrovane su 3 Zemljičarske zadruge:

- ZZ "Maglajka" Liješnica, Maglaj
- ZZ "Agrar-Šeher" Novi Šeher, Maglaj, i
- ZZ "KULA" p.o. Maglaj, Strupina bb, Novi Šeher, Maglaj

takođe je registrovano i 9 Udruženja građana poljoprivrednih proizvođača:

- UG "Bistrica" Maglaj; UG "Jedinstvo" Maglaj; UG "Cow-How" Maglaj; UG "Pčelar" Maglaj; UG "Agrar" Maglaj; UG "Agro-Kopice" Maglaj; UG "Agro-Liješnica" Maglaj; UG "Eko Behar Ravna" Maglaj; Udruženje za uzgoj i zaštitu sitnih životinja „Maglaj“ Maglaj.

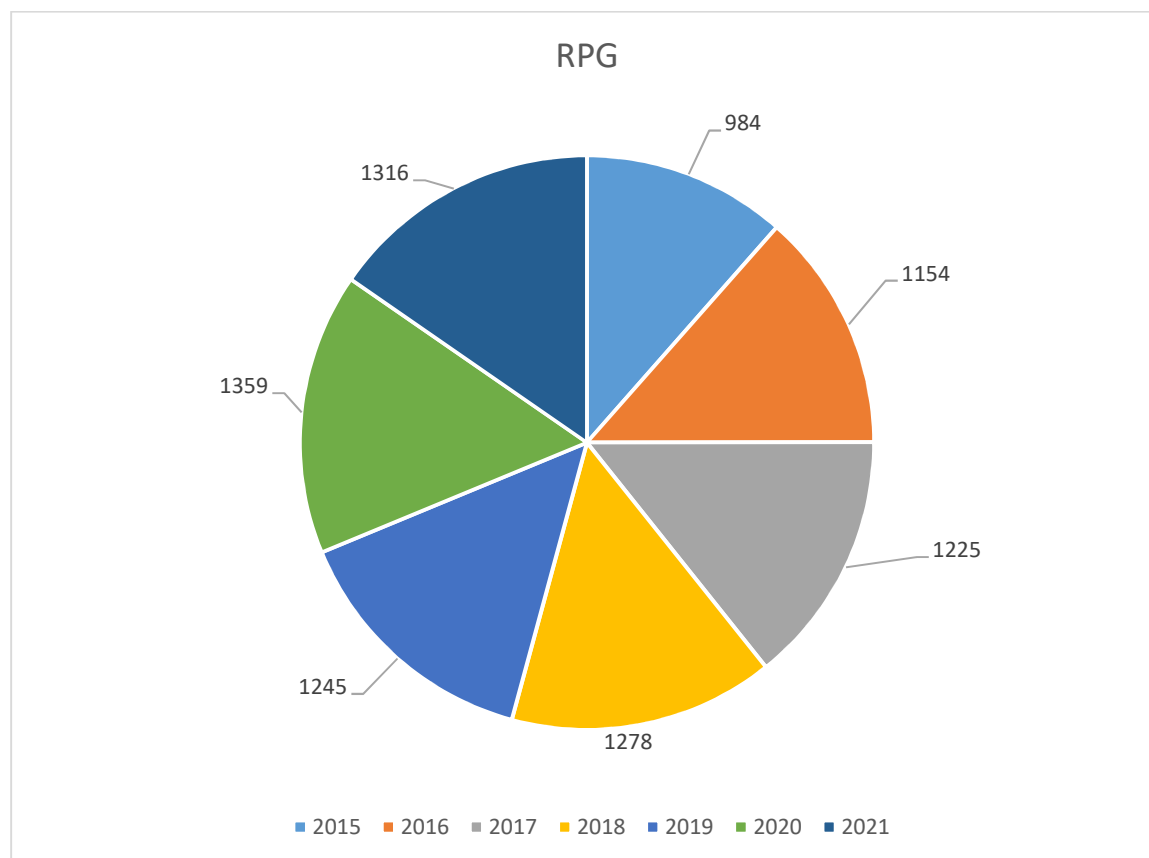
Općina Maglaj na nivou godine, kroz razne vrste poticaja, izdvaja značajna sredstva za podsticaj poljoprivredi, za 2021. godinu su planirana sredstva u iznosu od 190.000 KM za sufinansiranje poljoprivredne proizvodnje.

Tabela br. 17. Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i Registar klijenata (RK) po godinama na području općine Maglaj za period 2015-2021. godina

Godine	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021	
Redni broj	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK
Broj RPG i RK po godinama	980	4	1147	7	1218	7	1271	7	1237	8	1350	9	1279	37
Ukupan broj RPG i RK	984		1154		1225		1278		1245		1359		1.316	

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Grafikon 10) Pregled poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i Registar klijenata (RK) po godinama na području općine Maglaj za period 2015-2021. godina

Za bolje razumjevanje prilika u oblasti poljoprivrede potrebno je izvršiti pregled poljoprivrednih površina po kategorijama, kao i šumskog zemljišta na području Maglaja.

Tabela br. 18. - Poljoprivredna površina po kategorijama korištenja u ZE-DO kantonu 2020.

Općina	Ukupno	Obradiva površina					Pašnjaci	Ribnjaci	Trstici i bare
		Svega	Oranice i bašte	Voćnjaci	Vinogradi	Livade			
Breza	3.101	2.831	1.437	370	0	1024	270	0	0
Doboj-Jug	622	604	516	58	0	30	18	0	0
Kakanj	12.880	11.312	3.388	1.492	0	6.432	1.568	0	0
Maglaj	9.338	7.349	5.514	1150	0	685	1.989	0	0
Olovo	10.743	7.730	2.893	135	0	4.702	3.013	0	0,2
Tešanj	9.820	9.284	7.816	696	0	772	536	0	0
Usora	3.772	3.620	3.264	205	1,5	150	152	0	0
Vareš	8.837	7.517	1.777	442	0	5.298	1.320	0	0
Visoko	9.188	8.426	5.798	1.117	0	1.511	762	0	0
Zavidovići	12.500	10.500	6.800	1.200	0	2.500	2.000	0	0
Zenica	16.641	15.463	6.382	1.821	0	7.260	1.178	0	0
Žepče	4.780	3.463	1.703	811	36,6	912,8	1.317	0	0
ZENIČKO-DOBOJSKI	102.222	88.099	47.288	9.497	38,1	31.277	14.123	0	0,2

Tabela br. 19. - Oranice, bašte i vrtovi u ZE-DO kantonu u ha u 2020. godini

Općina	Oranice, bašte i vrtovi (u ha)					
	Ukupno obradivo	Obradeno	Ostalo na oranicama	Ugari	Neobrađene oranice i bašte	Neobrađeno zemljište (%)
Breza	1.485	1.453	32	0	0	0,0
Doboj-Jug	516	516	0	0	0	0,0
Kakanj	3.082	1721	53	0	1.308	42,4
Maglaj	5.487	903	74	11	4.499	82,0
Olovo	2.893	85	5	0	2.803	96,9
Tešanj	7.788	5.616	16	600	1.556	20,0
Usora	3.240	3203	14	3	20	0,6
Vareš	1.777	188	23	0	1.566	88,1
Visoko	4.290	4.164	114	0	12	0,3
Zavidovići	6.936	2.772	74	500	3.590	51,8
Zenica	6.364	2.571	157	0	3.636	57,1
Žepče	1.567	1.133	376	0	58	3,7
ZE-DO	45.425	24.325	938	1.114	19.048	36,9

Od strateških dokumenata, u Općini Maglaj usvojeni su sljedeći dokumenti:

- "Strategija razvoja općine Maglaj za period 2021 - 2027. godina",
- „Strategija razvoja poljoprivrede za period 2017 - 2021. godina“,
- „Strategija razvoja turizma i turističkih potencijala na općini Maglaj za period 2019 – 2024. godina“.

Kada se govori o kupovnoj moći stanovništva svakako neizostavno je uraditi analizu broja i visine penzija koje se isplaćuju na području općine. U prilogu su dati osnovni podaci o broju i visini penzija uporedivi sa iznosima i brojem na nivou ZE-DO kantona.

Tabela br. 20. - Broj penzionera, iznos penzija i vrste penzija u ZE-DO kantonu, decembar 2020. godine

Općine	Vrste mirovine / penzije						Ukupan broj	Ukupan iznos
	Starosne		Invalidske		Obiteljske		Penzioneri	Iznos penzija
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos		
Breza	1.724	948.078	299	119.710	894	356.560	2.917	1.424.348
Doboj-Jug	470	203.117	155	56.411	338	117.163	963	376.690
Kakanj	3.638	2.145.526	491	193.643	2.069	823.349	6.198	3.162.518
Maglaj	1.912	834.998	414	153.399	1.126	413.331	3.452	1.401.728
Olovo	1.129	525.732	253	101.054	689	260.106	2.071	886.892
Tešanj	3.108	1.349.317	748	263.389	1.607	554.069	5.463	2.166.775
Usora	261	113.027	69	22.444	184	55.528	514	190.999
Vareš	1.126	541.258	172	69.083	665	257.628	1.963	867.970
Visoko	4.151	2.051.834	1.198	478.829	2.108	850.480	7.457	3.381.143
Zavidovići	3.141	1.339.404	1.028	383.934	1.769	647.236	5.938	2.370.574
Zenica	13.132	6.950.305	3.139	1.259.754	5.598	2.257.873	21.869	10.467.932
Žepče	2.128	970.930	575	211.742	1.363	487.135	4.066	1.669.807
ZE-DO	35.920	17.973.526	8.541	3.313.392	18.410	7.080.458	62.871	28.367.376

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje

Zbrini tablearni prikaz daje mogućnost upoređivanja sa primanjima po osnovu isplaćenih penzija u okruženju, kao i za upoređivanje po ovoj vrsti primanja na područje ZE-DO kantona.

Tabela br. 21. - Prosječne penzije u ZE-DO kantonu, decembar 2020. godine (u KM)

Općina	Broj zaposl. na 1 penzionera	Ukupna prosječna penzija	Prosječna starosna penzija	Prosječna invalidska penzija	Prosječna obiteljska penzija
Breza	1,0	488,29	549,93	400,37	398,84
Doboj-Jug	1,6	391,16	432,16	363,94	346,64
Kakanj	1,1	510,25	589,75	394,38	397,95
Maglaj	1,2	406,06	436,71	370,53	367,08
Olovo	0,9	428,24	465,66	399,42	377,51
Tešanj	2,5	396,63	434,14	352,12	344,78
Usora	3,5	371,59	433,05	325,28	301,78
Vareš	0,6	442,16	480,69	401,65	387,41
Visoko	1,4	453,42	494,30	399,69	403,45
Zavidovići	0,8	399,22	426,43	373,48	365,88
Zenica	1,2	478,67	529,26	401,32	403,34
Žepče	1,3	410,68	456,26	368,25	357,40

ZE-DO	1,4	431,36	477,36	379,20	371,00
--------------	------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje

PROJEKAT „Start-Up“ BIZNIS

U skladu sa članom 13. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH („Sl. novine FBiH“, broj: 49/06, 51/09), člana 18. Statuta Općine Maglaj („Sl. novine Općine Maglaj“, broj: 8/07, 3/08 i 6/08), Budžeta/Proračuna Općine Maglaj za 2021. godinu, i člana 40. Odluke o izvršavanju Budžeta/Proračuna Općine Maglaj za 2021. godinu („Sl. novine Općine Maglaj“, broj: 3/21), Općinsko vijeće Maglaj donosi Program utroška sredstava - poticaj u zapošljavanju mladih poduzetnika za 2021. godinu sa pozicije ekonomski kod 615211 – Poticaj u zapošljavanju mladih poduzetnika prema javnom pozivu - Start Up.

U Budžetu/Proračunu Općine Maglaj za 2021. godinu na ovoj poziciji predviđeno je 30.000,00 KM za sufinansiranje samozapošljavanja mladih poduzetnika u 2021. godini na području općine Maglaj.

Zaključkom Općinskog vijeća broj: 02-04-1-1056-17/21 od 17.06.2021. godine usvojen je Program utroška sredstava – poticaj u zapošljavanju mladih poduzetnika za 2021. godinu.

Program ima za cilj inicirati višestruke koristi za lokalnu zajednicu:

- promovisati poduzetnički duh,
- poboljšati vještine mladih i nezaposlenih osoba,
- generisati nove poslovne ideje,
- pružiti podršku razvoju novih preduzeća i otvaranju novih radnih mjesta,
- povećati broj novoregistriranih firmi na području općine,
- smanjiti broj nezaposlenih na evidenciji Zavoda za zapošljavanje,
- stvoriti ambijent za razvoj privatnog poduzetništva.

Program odabira kandidata za start-up trening, obuhvata takmičenje u sticanju potrebnih znanja i vještina iz poduzetništva, pisanje vlastitih poslovnih planova i mogućnosti učestvovanja u takmičenju za najbolje poslovne ideje.

Općina Maglaj kao glavni finansijer Projekta osigurala je finansijsku podršku za najbolje ocjenjene takmičare u zavisnosti od kvalitete ocjenjenih biznis planova, uz uslov registracije samostalnog biznisa na području općine Maglaj.

Javni poziv će biti objavljen u narednom periodu, po odabiru korisnika programa pomoći potpisat će se ugovori o sufinansiranju start-up biznisa nakon čega slijedi proces registracije biznisa.

Korisnici programa pomoći su dužni, u roku od 30 dana od dana zaključenja Ugovora, kao uslov za isplatu odobrenih sredstava, Općini dostaviti rješenje o registraciji djelatnosti, uz ostalu prateću dokumentaciju.

PROGRAM EKONOMSKE STABILIZACIJE I OPORAVKA POSLIJE KORONA VIRUSA (COVID-19)

Zbog pandemije izazvane korona virusa (COVID-19) globalna ekonomija se suočava sa ekonomskom krizom, koja je po negativnim efektima vrlo slična globalnoj finansijskoj krizi iz perioda 2007-2009. godina, čak i Velikoj depresiji 1929-1933. godine. Za razliku od tih kriza, aktuelna kriza je nastala kao istovremeni šok sa strane ponude i sa strane tražnje tj. direktno je pogodila sektor koji stvara novu vrijednost, što je dodatno pogoršano kroz „lockdown“, odnosno rigidne restriktivne mjere na strani potražnje.

Usljed mjera zabrane rada privrednih subjekata, i generalno zabrane kretanja stanovništva, došlo je do velikog poremećaja na tržištu u lancima snabdijevanja, a slijedom toga i do pada ponude, a potom i potražnje.

Obzirom da se radi o pandemiji koja je zahvatila gotovo cijeli svijet, svjedoci smo sličnosti ekonomskih mjera u privredi koje se poduzimaju širom svijeta, a od posebnog značaja su one mjere koje se poduzimaju u EU i SAD-u, jer dešavanja na tim tržištima imaju najveći uticaj i na zbivanja u Bosni i Hercegovini. Uglavnom su to kombinacije instrumenata makroekonomske politike tj. monetarne i fiskalne politike, usmjerenih na stvaranje monetarnih i fiskalnih stimulansa za pokretanje poslovnog ciklusa.

Na globalnom nivou, a tako i u zemljama u okruženju, koje imaju autonomnu monetarnu politiku, trenutno se putem raznih mjera povećava količina novčane mase u opticaju, kako bi se povećala potrošnja, te obezbijedila dovoljna količina finansijskih sredstava za nesmetano funkcionisanje bankarskog sektora.

Bosna i Hercegovina nije izuzetak kada je u pitanju pandemija izazvana virusom COVID-19. Izgledi za BiH ekonomiju zavise od brojnih, neizvjesnih faktora. Zemlja je suočena s vrlo mogućom dubokom recesijom prouzrokovanom „šokom“ koji je došao iz zdravstvenog sektora i izazvao poremećaje u svim sferama života i rada.

Jačina recesije u BiH zavisiće, u prvom redu, od trajanja pandemije u Evropi, kao glavnom trgovinskom partneru zemlje.

Uvažavajući ograničenja makroekonomske politike, kao država moramo pripremiti i poduzeti kombinaciju različitih mjera i programa ekonomske stabilizacije i oporavka na svim nivoima vlasti, koje je neophodno provesti da bi se došlo do željenog ekonomskog oporavka, odnosno da bismo se vratili na nivo ekonomskog rasta od prije pandemije COVID-19, te kako bi se stvorile pretpostavke za ubrzan rast.

Međutim, svaka kriza ujedno predstavlja i šansu.

Do sada poduzete mjere bile su usmjerene na amortizaciju tzv. „prvog udara“, pa ih stoga nazivaju i pasivnim mjerama.

Za razliku od pasivnih, potrebno je napraviti velike intervencije na stimulanju agregatne potrošnje, pa tako i aktivaciju privatne potrošnje, koje često zovu aktivnim mjerama, i aktivne mjere država poduzima.

Ključni ciljevi koji se žele postići datim mjerama uključuju:

- Očuvanje radnih mjesta kroz stabilizaciju i stimulanje ekonomskog oporavka.
- Održavanje fiskalne stabilnosti (stabilnost isplate penzija, ratnih i neratnih invalidnina, te drugih budžetskih transfera).
- Podrška izvozu, s ciljem održavanja vanjskotrgovinske ravnoteže.

- Održavanje makroekonomske stabilnosti u uslovima umjerenog rasta unutrašnjeg i vanjskog zaduženja.
- Reforma javnih preduzeća.
- Jačanje zdravstvenog sektora, sistema socijalne zaštite i zaštite od gubitka posla.
- Ubrzavanje implementacije programa javnih investicija kao stimulansa za razvoj privrede i načina za „ubrizgavanje“ novca u privredni sistem.

Aktivne mjere, koje će slijediti prvi paket mjera, mogu se svrstati u sedam grupa:

1. Mjere iz sfere fiskalne politike.
2. Aktivne mjere zapošljavanja.
3. Mjere u okviru finansijskog sektora.
4. Mjere s ciljem unapređenja poslovnog ambijenta.
5. Mjere usmjerene na rasterećenje privrede i povećanje stepena konkurentnosti.
6. Mjere usmjerene na povećanje otpornosti ekonomije.
7. Javne i privatne investicije.

Za značajnije unapređenje stepena konkurentnosti privrede, potrebno je značajnije rasteretiti privredu, ali naravno, neugrožavajući stabilnost budžeta i vanbudžetskih fondova.

Provođenje ovih mjera kako navode u svojim izvještajima na državnom i entiteskom nivou će biti praćeno javnim zaduženjem države da bi se očuvala sigurnost isplate penzija i eventualno likvidnost zdravstvenog sektora, i to je teret koji se mora podnijeti u kratkom roku, da bi se u srednjoročnom periodu postigla makroekonomska stabilnost.

Po informacijama koje dobijamo primarno će se ići na međunarodno dugoročno zaduženje, kako bi se potencijal domaćih banaka ostavio našoj privredi.

Posebna pažnja i podrška se treba posvetiti sektoru poljoprivrede, koji sa aspekta kreditiranja jeste najrizičniji, da se poveća zaposlenost, domaća proizvodnja hrane i smanji ovisnost o uvozu iste, i to u internacionalno konkurentnim sektorima (proizvodnja mliječnih proizvoda, ranog voća, povrća i slično, te podržati razvoj hladnih lanaca vrijednosti). Time bi se kreirao potencijal i u srednjem roku omogućio plasman domaćih proizvoda i na inostranom tržištu.

Također, jedan od pravaca djelovanja u narednom periodu je i potreba digitalizacije ekonomije, a za čiji osnov je neophodno usvajanje državnog i entitetskih Zakona o elektronskom potpisu. Nužno je otpočeti sa oslobađanjem ekonomije od starih birokratskih stega.

Na nivou Federacije BiH imamo izuzetne potencijale u oblasti obnovljivih izvora energije, prvenstveno u oblasti solarne energije i energije vjetra, kao i investicija u mjere energetske efikasnosti kojim bi se doprinijelo pokretanju građevinskog sektora i uopće sektora usluga.

ZAKLJUČAK

Po metodologiji koja se primjenjuje na području cijele Federacije BiH područje općine Maglaj po indeksu razvijenosti je 0,80, stepen zaposlenosti je 0,79, prihod od poreza na dohodak pc je 0,58, kretanje stanovništva za period šest godina je 0,95, učešće starog stanovništva u 2020. godini je 1,03, stepen obrazovanja radne snage je 0,78, što nas svrstava u srednje razvijene općine na području Federacije BiH i u rangu III i zauzimao 40 mjesto i bolji je za 4 mjesta u odnosu na 2019. godine kada smo bili po rangu na 44 mjestu

U prilogu je dat tabelarni pregled nivoa razvijenosti općine Maglaj i ostalih općina u ZE-DO kantonu u 2020. godini.

Tabela br. 22. - Nivo razvijenosti ZE-DO kantona po općinama u 2020. godini

Općine	Prihod od poreza na dohodak pc 2020	Stepen zaposlenosti 2020	Kretanje stanovništva 2013-2020	Učešće starog stanovništva 2020	Stepen obrazovanja radne snage 2020	Indeks 2020	Rang	Grupa
Breza	0,90	0,94	0,70	0,96	0,61	0,82	39	III
Doboj-Jug	1,05	1,62	1,04	1,18	1,03	1,18	10	II
Kakanj	0,88	0,80	1,03	1,11	0,89	0,93	24	III
Maglaj	0,58	0,79	0,95	1,03	0,78	0,80	40	III
Olovo	0,64	0,87	0,39	0,88	0,88	0,72	53	IV
Tešanj	0,79	1,31	1,27	1,19	0,89	1,07	13	II
Usora	0,52	1,13	0,81	0,98	1,11	0,89	30	III
Vareš	0,59	0,69	0,12	0,63	0,91	0,58	66	V
Visoko	0,76	1,15	0,96	1,01	1,01	0,96	21	III
Zavidovići	0,39	0,55	0,91	1,08	0,91	0,73	52	IV
Zenica	0,91	1,07	1,01	1,03	0,97	0,99	17	III
Žepče	0,37	0,74	1,01	1,14	0,90	0,79	43	III

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

U toku izvještajnog perioda Općina je nastavila sa ranije započetim aktivnostima na izgradnji poslovnog ambijenta i poslovne infrastrukture na području cijele općine u cilju ravnomjernog razvoja. U narednom periodu prioritet će biti na izgradnji poslovne infrastrukture u Poslovnim zonama Liješnica, Novi Šeher i Kosova.

U periodu između dvije Informacije dat je pregled:

- Ukupan broj prijavljenih djelatnosti iznosio je 72, od koji je 45 iz oblasti zanatskih i ostalih djelatnosti, 9 iz oblasti trgovine, 4 iz oblasti ugostiteljstva i 14 kada je u pitanju saobraćaj.
- Kada su u pitanju odjave djelatnosti određene su prestale po sili zakona, zbog prestanka ispunjavanja uvjeta za obavljanje djelatnosti ili zbog smanjenog obima poslovanja. Ukupan broj objavljenih djelatnosti je 49, od čega je 25 iz oblasti zanatskih i ostalih djelatnosti, 9 iz oblasti trgovine, 7 iz oblasti ugostiteljskih objekata i 8 kada je u pitanju saobraćaj.
- U navedenom periodu osnovane su ukupno 72 radnje (trgovinske, ugostiteljske, zanatske, uslužne i druge), dok je u istom periodu prestao sa radom 49 samostalnih privrednika.. Odnosno ostvareno je povećanje za 23 novoregistriranih radnji.

Kada je riječ o stanju broja registrovanih privrednih subjekata (d.o.o.) i registriranih djelatnosti u okviru istih u toku navedenog perioda ostvareno je povećanje za 18 novih privrednih subjekata i poslovnih jedinica u okviru istih.

Na području općine registraovano je 337 pravnih lica, 223 podružnice u sastavu pravnih lica i 429 obrtnika - radnje, 5 Javnih preduzeća i ustanova, 3 Zemljoradničke zadruge, 9 Udruženja poljoprivrednika i 1 Asocijacija udruženja poljoprivrednika.

Broj preduzeća na 1.000 stanovnika općine Maglaj je 43,7 dok je u istom periodu ranije godine isti iznosio 42,3.

Podrška i razvoj privrede i poduzetništva u vrijeme pandemije korona virusa COVID 19 odvijala se u stalnom prilagođavanju novim izmjenjenim uvjetima življenja u vrijeme pandemije, istraživanju, predlaganju i stvaranje što povoljnijeg ambijenta za privređivanje, privlačenju investitora, bržu i efikasniju uslugu pravnim i fizičkim licima iz oblasti privrede i poduzetništva.

Obzirom da je tri četvrtine 2020. godine i prvi kvartal 2021. godine protekao u znaku pandemije izazvane korona virusom COVID 19, bilo je znatno manje i registracija određenih privrednih djelatnosti, što je rezultat naredbi i ograničenja donesenih od strane Federalnog štaba CZ-e i Kriznog štaba ministarstva zdravstva Ze-do kantona.

Služba u vrijeme pandemije korona virusa COVID 19 ulagaže maksimalne napore da istraži i poduzme sve mjere u pronalaženju načina u podršci maglajskim privrednicima, od obezbijedenja informacija i podataka od nadležnih državnih institucija i ministarstava bitnih za njihov rad, do direktnih kontakata sa privrednicima u zgradi Općine. Trudeći se da pruži adekvatnu i efikasnu uslugu, štiteći zdravlje i sprečavajući mogućnost širenja bolesti poštujući naredbe Federalnog štaba CZ-a i kriznih štabova Ze-do kantona i Općine Maglaj.

I pored pandemije u toku 2020. i 2021. godine, kao i u ranijem izvještajnom periodu, Općina Maglaj je bila uključena u veliki broj različitih međunarodnih projekata: UNDP-a, USAID, CRS, Hilfswerk Austria, i drugi, tako je za očekivati i u 2022. godini prisustvo najznačajnijih donatora koji djeluju u BiH na području naše općine.

Posebno bi istakli dobru saradnju sa domaćim agencijama i organizacijama na realizaciji projekata iz oblasti privrede, i to sa Udruženjem poslodavaca Maglaja, Regionalnom Razvojnom Agencijom „REZ“ Zenica, državnom Agencijom za promociju investicija FIPA, Privrednom komorom Ze-do kantona, Obrtničkom komorom Ze-do kantona, Stručnom službom za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona i dr.

Općina bez obzira na pandemiju i dalje radi na tome da se treba nastaviti na izgradnji poslovnog ambijenat, na izgradnji i uređenju poslovne infrastrukture za razvoj privrede na području cijele općine.

Maglaj, 19.08.2021. godine

Služba za privredu, finansije/financije
i razvoj poduzetništva

Obradivač: Ferhat Bradarić
Kontrolor: Senada Alibajraktarević

